Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5986

[Total No. of Pages : 2

[6448]-401

S.Y.B.Com. (SODL)

201 - II : BUSINESS COMMUNICATION - II

(2019 Pattern)(Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***

2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) **Attempt the following :** **[6 × 1 = 6]**

a) Which documents carries information from someone.

i) Report ii) Memo letter

iii) Press note iv) Punch card

b) Which Documents in Advancement in Information Technology.

i) Email ii) Google

iii) SSD iv) Internet

c) Which report more procedure for submission.

i) Formal report ii) Special report

iii) Informal report iv) Project report

d) Which Documents is a Written record

i) Office memo ii) Office records

iii) Attendance record iv) Business letters

e) What is an essential element of writing a formal email?

i) Using emoji's

ii) Informal greetings

iii) Proper subject and structure

iv) Personal opinions only

f) Which business letter is typically written when a payment is overdue?

i) Sales Letter ii) Order Letter

iii) Credit Enquiry iv) Collection Letter

Q1) B) **Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]**

i) What is report writing?

ii) What is Tender?

iii) What are the nuances of Writing blog?

iv) Explain the types of business letters with their purpose.

v) What are the essential elements of a formal email?

vi) Explain the significance of report writing in business communication

Q2) **Answer any Five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]**

a) What are the features of a good sales letters?

b) What do you mean by worldwide web?

c) What are the business Proposals?

d) Explain the significance of report writing in business communication.

e) Differentiate between informal reports and formal reports.

f) What are the essential elements of report writing for a meeting?

Q3) **Write notes on any three of the following: [3 × 6 = 18]**

a) What are the Advantages of press releases?

b) What is video conferencing? Mention any two platforms used for.

c) What is google meet app also know as? Give details

d) Explain the basic structure of a formal report.

e) What is import-export trade correspondence? Give any two examples.

Q4) **Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]**

a) Explain in detail Enquiry Letters.

b) Which points are covered in customer complaint?

c) Explain the Social Media Network (Twitter, Face book, LinkedIn, You tube, WhatAp)

♣ ♣ ♣

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5845

[Total No. of Pages : 2

[6448]-402
S.Y.B.Com. (SODL)
202 -II : CORPORATE ACCOUNTING -II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Match the pairs **[6×1=6]**

	Part A		Part B
a)	Profit earned before acquisition	i)	Forensic Accounting
b)	Holding Company	ii)	Liquidation
c)	AS 14	iii)	Purchase consideration
d)	Amount payable by purchasing company	iv)	Accounting for Amalgamation
e)	Dissolution of a company	v)	Capital Profit
f)	Detailed investigation of accounting	vi)	Which controls another company

B) Answer any three of the following questions in short **[3×2=6]**

a) What do you mean by Absorption?

b) What is Minority Interest?

c) Explain the meaning of Liquidation of company

d) State the meaning of Forensic Accounting.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) State Principles of Forensic Accounting.

b) Explain the consequences of winding up.

c) Write difference between Pooling of Interest Method and Purchase Method

d) Explain the concept of Minority Interest.

e) State the meaning of Purchase Consideration

f) Discuss the Growth of Forensic Accounting.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Explain the requisites of Successful Forensic Accounting.

b) Write on Applicability of AS 14 and Amalgamation.

c) Explain the Modes of winding up

d) Explain in detail Calculation of Capital Profit and Revenue Profit

e) Explain types of Amalgamation.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Explain in detail the Scheme of Merger or Amalgamation under the companies Act

b) Describe the points to be kept in mind while preparing Liquidator's Statement of Account

c) H ltd. acquires 3/4 of the share capital in S ltd. on 31st December 2023 when the Balance sheet of two companies are as under:

Balance Sheet

As on 31st December 2023

Liabilities	H Ltd	S Ltd	Assets	H Ltd	S Ltd
Share Capital (Rs. 10 Per share)	20,000	10,000	Fixed Assets	20,000	10,000
General Reserve	5,000	3,000	Current Assets	13,000	12,000
Profit and Loss A/c	3,000	2,000	Shares in S Ltd	10,000	
10% Debentures	10,000	5,000			
Sundry Creditors	5,000	2,000			
	43,000	22,000			

You are required to prepare consolidated Balance Sheet as on 31st December 2023

👌 👌 👌

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5846

[Total No. of Pages : 4

[6448]-403

S.Y. B.Com. (SODL)

203-II : BUSINESS ECONOMICS (Macro) - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All question are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **A) Attempt the following :** **[6 × 1 = 6]**

Fill in the Blanks

i) Which of the following is not considered a function of money____

a) Medium of exchange b) Unit of account

c) Store of value d) Source of income

ii) The terms inflation is related to which of the following condition.

a) Mental state b) Environmental conditions

c) Social situation d) Economic conditions.

iii) Which of the following best characterizes stagflation ______

a) Rising GDP, low inflation

b) Falling unemployment, rising inflation

c) Stagnant economic growth, rising unemployment, and high inflation

d) High economic growth, high inflation

iv) Trade cycles are measured from ______

a) boom to bust

b) depression to depression

c) peak to peak

d) recession to recession

P.T.O.

v) A study of Public finance helps in reducing _______ in developing countries.

a) income inequalities
b) balance of payment
c) losses of firms
d) people's finance

vi) Which of the following is the narrowest measure of the money supply _________

a) M1
b) M2
c) M3
d) M4

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

i) Credit control.
ii) Value of money.
iii) Types of budget
iv) Public Debt

Q2) **Answer any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]**

a) State the functions of money.
b) Explain the classical approach Money.
c) Explain the cost push inflation.
d) State the causes of Inflation.
e) Characteristics of trade cycle
f) State the Importance of public finance.

Q3) **Write notes on any three of the following : [3 × 6 = 18]**

a) State the money measures of RBI.
b) Explain the credit creation of commercial banks.
c) Explain the phases of trade cycle.
d) State the scope of public finance.
e) State the causes of public expenditure increasing.

Q4) **Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]**

a) Explain the causes of inflection.
b) Explain the Keynesian approach theory.
c) Explain the control of trade cycle.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

PD-5846

[6448]-403

S.Y. B.Com. (SODL)

203-II : BUSINESS ECONOMICS (Macro) - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.*

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्न सोडवा : **[6 × 1 = 6]**

रिकाम्या जागा भरा.

i) खालीलपैकी कोणते पैशाचे कार्य मानले जात नाही ....

अ) विनिमयाचे माध्यम ब) खात्याचे एकक

क) मूल्याचा साठा ड) उत्पन्नाचा स्रोत

ii) चलनवाढ ही संज्ञा खालीलपैकी कोणत्या स्थितीशी संबंधित आहे.

अ) मानसिक स्थिती ब) पर्यावरणीय परिस्थिती

क) सामाजिक परिस्थिती ड) आर्थिक परिस्थिती

iii) खालीलपैकी कोणते स्थिरीकरणाचे सर्वोत्तम वैशिष्ट्य आहे ....

अ) वाढती जीडीपी, कमी महागाई

ब) घटती बेरोजगारी, वाढती महागाई

क) स्थिर आर्थिक वाढ, वाढती बेरोजगारी आणि उच्च चलनवाढ

ड) उच्च आर्थिक वाढ, उच्च चलनवाढ

iv) व्यापार चक्रे .... पासून मोजली जातात.

अ) तेजी ते मंदी ब) अवसाद ते अवसाद

क) शिखर ते शिखर ड) मंदी ते मंदी

v) सार्वजनिक वित्तव्यवस्थेचा अभ्यास विकसनशील देशांमध्ये .... कमी करण्यास मदत करतो.

अ) उत्पन्नातील असमानता ब) देयक संतुलन

क) कंपन्यांचे नुकसान ड) लोकांचे वित्त

vi) खालीलपैकी कोणते चलन पुरवठ्याचे सर्वात अरुंद माप आहे ....

अ) M1 ब) M2

क) M3 ड) M4

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : **[3 × 2 = 6]**

i) कर्ज नियंत्रण

ii) पैशाचे मूल्य

iii) अर्थसंकल्पाचे प्रकार

iv) सार्वजनिक कर्ज

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या : **[5 × 4 = 20]**

अ) पैशाची कार्ये सांगा.

ब) पैशाचा शास्त्रीय दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

क) खर्चाच्या प्रवाहाचे स्पष्टीकरण द्या.

ड) चलनवाढीची कारणे सांगा.

इ) व्यापार चक्राची वैशिष्ट्ये.

फ) सार्वजनिक वित्तव्यवस्थेचे महत्त्व सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्न लिहा : **[3 × 6 = 18]**

अ) आरबीआयचे पैशाचे मोजमाप सांगा.

ब) व्यावसायिक बँकांच्या पतनिर्मितीचे स्पष्टीकरण द्या.

क) व्यापार चक्राचे टप्पे स्पष्ट करा.

ड) सार्वजनिक वित्तव्यवस्थेची व्याप्ती सांगा.

इ) सार्वजनिक खर्च वाढण्याची कारणे सांगा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा : **[2 × 10 = 20]**

अ) भाववाढीची कारणे स्पष्ट करा.

ब) केन्सचा पैशाचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

क) व्यापार चक्राचे नियंत्रण स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PD11001

[Total No. of Pages : 4

[6448]-404
S.Y.B.Com. (SODL)
204-II : BUSINESS MANAGEMENT-II
(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Solve the MCQ. **[6×1=6]**

i) Who proposed the Theory of Hierarchy of Needs?

a) Herzberg b) McClelland

c) Maslow d) Taylor

ii) Which theory is developed by William Ouchi?

a) Theory X b) Theory Y

c) Theory Z d) Two-Factor Theory

iii) What is the full form of CSR?

a) Company Social Rule

b) Corporate Social Responsibility

c) Corporate Service Role

d) Corporate Sustainability Requirement

iv) Which of the following is a motivational factor in Herzberg's theory?

a) Salary b) Company Policy

c) Work Itself d) Job Security

v) Dr. B.R. Ambedkar's leadership focused on:

a) Industrial Growth b) Social Equality

c) Technical Innovation d) Military Strength

vi) Which is not part of the control process?

a) Measuring Performance b) Corrective Action

c) Delegation d) Setting Standards

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

i) Define leadership.

ii) Define Control.

iii) What is meant by disaster management?

iv) Define motivation.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Discuss different leadership styles.

b) Explain Herzberg's Two Factor Theory.

c) What is the need for coordination?

d) Describe the process of change management.

e) Explain role of control in management.

f) What is Corporate Social Responsibility?

Q3) Write notes on any three of the following: **[3×6=18]**

a) Explain Maslow's Hierarchy of Needs.

b) Explain Theory Z. Explain any two features.

c) Discuss the importance of Leadership.

d) Explain any four Techniques of Coordination.

e) State the Significance of CSR.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Discuss contribution of Indian leaders to leadership.

b) Explain techniques of control.

c) Discuss modern trends in management.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD11001

[6448]-404

S.Y.B.Com. (SODL)

204-II : BUSINESS MANAGEMENT-II

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा. **[6×1=6]**

i) गरजांच्या पदानुक्रमाचा सिद्धांत कोणी मांडला?

अ) हर्झबर्ग ब) मॅकक्लेलंड

क) मास्लो ड) टेलर

ii) विल्यम औची यांनी कोणता सिद्धांत विकसित केला आहे?

अ) सिद्धांत X ब) सिद्धांत Y

क) सिद्धांत Z ड) द्वि-घटक सिद्धांत

iii) सीएसआरचे पूर्ण रूप काय आहे?

अ) कंपनी सामाजिक नियम ब) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी

क) कॉर्पोरेट सेवा भूमिका ड) कॉर्पोरेट शाश्वतता आवश्यकता

iv) हर्झबर्गच्या सिद्धांतात खालीलपैकी कोणता प्रेरक घटक आहे?

अ) पगार ब) कंपनी धोरण

क) स्वत: काम करणे ड) नोकरीची सुरक्षा

v) डॉ.बी.आर. आंबेडकरांचे नेतृत्व यावर केंद्रित होते.

अ) औद्योगिक वाढ ब) सामाजिक समानता

क) तांत्रिक नवोपक्रम ड) लष्करी ताकद

vi) नियंत्रण प्रक्रियेचा भाग कोणता नाही?

अ) कामगिरीचे मोजमाप ब) सुधारात्मक कृती

क) प्रतिनिधी नियुक्ती ड) मानके निश्चित करणे

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[3×2=6]**

i) नेतृत्व म्हणजे काय?

ii) नियंत्रण या शब्दाची व्याख्या लिहा.

iii) आपत्ती व्यवस्थापन म्हणजे काय?

iv) प्रेरणे या शब्दाची व्याख्या लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात द्या. **[5×4=20]**

अ) विविध नेतृत्व शैलींचे स्पष्टीकरण द्या.

ब) हर्जबर्गचा द्विसूत्री सिद्धांत स्पष्ट करा.

क) समन्वयाची गरज काय आहे?

ड) बदल व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

इ) व्यवस्थापनातील नियंत्रणाचे कार्य स्पष्ट करा.

फ) कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व म्हणजे काय?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन मुद्द्यांवर सविस्तर लिहा. **[3×6=18]**

अ) मॅस्लोचा श्रेणी गरजांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) सिद्धांत झेड स्पष्ट करा. कोणतेही दोन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) नेतृत्वाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ड) समन्वयाची कोणतेही चार तंत्रे लिहा.

इ) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) भारतीय नेत्यांचे नेतृत्व क्षेत्रातील योगदान स्पष्ट करा.

ब) नियंत्रणाचे तंत्रे सविस्तर स्पष्ट करा.

क) व्यवस्थापनातील आधुनिक प्रवाह स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11102

[Total No. of Pages : 4

[6448]-405
S.Y. B.Com. (SODL)
205-II : ELEMENTS OF COMPANY LAW - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **A) Fill in the blanks.** **[6 × 1 = 6]**

i) The maximum number of directors in a public company is ________.

a) 10 b) 12

c) 15 d) 20

ii) The full form of CSR is ___________.

a) Company Social Regulation

b) Corporate State Relation

c) Corporate Social Responsibility

d) Company Service Rule

iii) Permission to hold virtual meetings is given under Section _____ of the Companies Act.

a) 173 b) 135

c) 188 d) 101

iv) In India, e-filing is done through the ______ portal.

a) GST b) Digital India

c) MCA21 d) e-India

v) The quorum required for a meeting of the Board of Directors is as per Section __________.

a) 135 b) 101

c) 188 d) 174

vi) The dissolution of a company by a tribunal is known as ______ dissolution.

a) Voluntary b) Compulsory

c) Partial d) Members

P.T.O.

B) **Write the answers to any three of the following questions in brief.** **[3 × 2 = 6]**

i) Give the definition of board of directors.

ii) What is a whole-time director?

iii) Mention any two types of general meetings.

iv) What is e-governance?

v) Write briefly on loans given to directors.

Q2) **Write the answers to any five of the following questions.** **[5 × 4 = 20]**

a) Explain the legal position of directors.

b) Explain the process of appointment of company secretary.

c) Write the powers of the board of directors.

d) Explain the difference between managing director and manager.

e) What is voluntary dissolution of a company by members?

f) Explain the role of CSR Committee.

Q3) **Write notes on any three of the following topics** **[3 × 6 = 18]**

a) Remuneration of directors.

b) Provisions regarding convening of general meetings (sections 101 to 114).

c) Provisions regarding virtual meetings.

d) Voluntary dissolution of creditors.

e) Difference between directors and whole-time directors.

f) Importance of e-Governance.

Q4) **Solve any two of the following questions.** **[2 × 10 = 20]**

a) Write in detail the powers, duties and responsibilities of directors.

b) Explain the provisions of corporate social responsibility under section 135 of the Companies Act.

c) Write the concept of dissolution of a company and explain the process and types of dissolution of a company.

Total No. of Questions : 4]

PD-11102

[6448]-405
S.Y. B.Com. (SODL)
205-II : ELEMENTS OF COMPANY LAW - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) बहुपर्यायी प्रश्न / रिकाम्या जागा भरा. **[6 × 1 = 6]**

i) सार्वजनिक कंपनीतील संचालकांची कमाल संख्या .... आहे.

अ) 10 ब) 12

क) 15 ड) 20

ii) CSR चे पूर्ण रूप .... आहे.

अ) Company Social Regulation

ब) Corporate State Relation

क) Corporate Social Responsibility

ड) Company Service Rule

iii) आभासी सभा घेण्याची परवानगी कंपनी कायद्याच्या कलम .... अंतर्गत दिली जाते.

अ) 173 ब) 135

क) 188 ड) 101

iv) भारतात ई-फायलिंग .... पोर्टलद्वारे केले जाते.

अ) GST ब) Digital India

क) MCA21 ड) e-India

v) संचालक मंडळाच्या बैठकीसाठी आवश्यक कोरम कलम .... नुसार असतो.

अ) 135 ब) 101

क) 188 ड) 174

vi) न्यायाधिकरणाद्वारे कंपनीचे विसर्जन .... विसर्जन म्हणून ओळखले जाते.

अ) ऐच्छिक ब) अनिवार्य

क) आंशिक ड) सदस्यांचे

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नाची उत्तरे संक्षिप्त स्वरूपात लिहा. **[3 × 2 = 6]**

i) संचालक मंडळाची व्याख्या द्या.

ii) पूर्णवेळ संचालक म्हणजे काय?

iii) सर्वसाधारण सभांचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.

iv) ई–शासन म्हणजे काय?

v) संचालकांना दिलेल्या कर्जावर थोडक्यात लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्नाची उत्तरे लिहा. **[5 × 4 = 20]**

अ) संचालकांची कायदेशीर स्थान स्पष्ट करा.

ब) कंपनी सचिवाची नियुक्ती करण्याची प्रक्रिया सांगा.

क) संचालक मंडळाच्या अधिकार लिहा.

ड) व्यवस्थापकीय संचालक व व्यवस्थापक यांतील फरक स्पष्ट करा.

इ) सदस्यांच्या स्वेच्छेने कंपनी विसर्जन म्हणजे काय?

फ) CSR समितीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही तीन विषयांवर टीपा लिहा. **[3 × 6 = 18]**

अ) संच्यालकांचा मोबदला

ब) सर्वसाधारण सभा बोलावण्याबाबतची तरतूद (कलमे 101 ते 114).

क) आभासी सभांबाबतची तरतूद.

ड) कर्जदारांच्या स्वेच्छेने विसर्जन.

इ) व्यवस्थापकीय संचालक आणि पूर्णवेळ संचालक यांतील फरक.

फ) ई–शासनाचे महत्त्व

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2 × 10 = 20]**

अ) संचालकांचे अधिकार, कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या सविस्तर लिहा.

ब) कंपनी कायद्याच्या कलम 135 अंतर्गत कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

क) कंपनी विसर्जनाची संकल्पना लिहून कंपनी विसर्जनाची प्रक्रिया व प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11106

[Total No. of Pages : 4

[6448]-406
B.Com. (SODL)
206 A-II : BUSINESS ADMINISTRATION-I (II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Choose the correct option and write the answers : **[6×1=6]**

i) The Employees' Provident Fund and Miscellaneous Provisions Act was established in

a) 1952 b) 1959

c) 1951 d) None of the above

ii) The full form of GST is

a) General Sales Tax

b) Goods & Services Tax

c) Goods & Sales Tax

d) None of the above

iii) Productivity is the ________ of the production system.

a) Measurement b) Efficiency

c) Both (a) and (b) d) None of the above

iv) In which of the following input sources can productivity be measured?

a) Raw material input b) Labour input

c) Capital input d) All of the above

v) Government policy regarding industries in called.

a) Industrial policy b) Economic policy

c) Work policy d) None of the above

vi) Which of the following are reasons for mergers?

a) Additional funds b) Elimination of inefficiency

c) Complementary resources d) All of the above

P.T.O.

B) Answer any three of the following : **[3×2=6]**

i) What is a One Person Company?

ii) What is productivity? State its definition.

iii) What is a Quality Circle?

iv) Give the definition of Business Alliance.

v) What is Strategy?

vi) What is Acquisition?

Q2) Write any five of the following in short : **[5×4=20]**

a) Important Taxation and Compliance Functions.

b) Explain the registration process for starting a business.

c) Explain Product Quality Control in detail.

d) Write detailed information about the National Productivity Council.

e) Write in detail about the Evaluation of Strategy.

f) What is Mergers?

Q3) Write notes on any three of the following : **[3×6=18]**

a) Industrial Laws

b) Quality Control

c) Importance of Productivity

d) Explain the role of government in business

e) Acquisition

Q4) Answer any two of the following : **[2×10=20]**

a) State the characteristics of productivity and explain its importance.

b) State the need for quality and explain quality control and quality circles.

c) Explain the characteristics of Acquisition with examples.

Total No. of Questions : 4]

PD11106

[6448]-406
B.Com. (SODL)
206 A-II : BUSINESS ADMINISTRATION-I (II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) योग्य पर्याय निवडा व उत्तरे लिहा. [6×1=6]

i) कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी व विविध तरतुदी कायदा कोणत्या वर्षी स्थापन झाला?

अ) 1952 ब) 1959

क) 1951 ड) वरीलपैकी नाही

ii) GST चे पूर्ण रूप काय आहे?

अ) जनरल सेल्स टॅक्स

ब) गुड्स अँड सर्व्हिसेस टॅक्स

क) गुड्स अँड सेल्स टॅक्स

ड) वरीलपैकी नाही

iii) उत्पादकता ही उत्पादन प्रणालीची .... आहे.

अ) मोजमाप ब) कार्यक्षमता

क) (अ) व (ब) दोन्ही ड) वरीलपैकी नाही

iv) खालीलपैकी कोणत्या इनपुट स्रोतांमध्ये उत्पादकता मोजली जाऊ शकते?

अ) कच्चा माल इनपुट ब) कामगार इनपुट

क) भांडवल इनपुट ड) वरील सर्व

v) उद्योगासंबंधी शासन धोरणाला काय म्हणतात?

अ) औद्योगिक धोरण ब) आर्थिक धोरण

क) काम धोरण ड) वरीलपैकी नाही

vi) खालीलपैकी कोणत्या विलिनीकरणासाठी कारणे आहेत?

अ) अतिरिक्त निधी ब) अकार्यक्षमता दूर करणे

क) पूरक साधने ड) वरील सर्व

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. [3×2=6]

i) एक व्यक्ती कंपनी म्हणजे काय?

ii) उत्पादकता म्हणजे काय? तिची व्याख्या सांगा.

iii) गुणवत्ता वर्तुळ म्हणजे काय?

iv) व्यवसाय आघाडीची व्याख्या द्या.

v) रणनीति म्हणजे काय?

vi) अधिग्रहण म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न थोडक्यात लिहा. [5×4=20]

अ) महत्त्वाचे कर व अनुपालन कार्य.

ब) व्यवसाय सुरू करण्याची नोंदणी प्रक्रिया स्पष्ट करा.

क) उत्पादन गुणवत्ता नियंत्रण सविस्तर स्पष्ट करा.

ड) राष्ट्रीय उत्पादकता परिषदेबद्दल सविस्तर माहिती द्या.

इ) रणनीतिचे मूल्यमापन सविस्तर लिहा.

फ) विलिनीकरण म्हणजे काय?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर नोंदी लिहा. [3×6=18]

अ) औद्योगिक कायदे

ब) गुणवत्ता नियंत्रण

क) उत्पादकतेचे महत्त्व

ड) व्यवसायामधील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.

इ) अधिग्रहण

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. [2×10=20]

अ) उत्पादकतेची वैशिष्ट्ये नमूद करा व तिचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) गुणवत्तेची गरज नमूद करा व गुणवत्ता नियंत्रण व गुणवत्ता वर्तुळे स्पष्ट करा.

क) अधिग्रहणाची वैशिष्ट्ये उदाहरणासह स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : ☐

PD11107

[Total No. of Pages : 4

[6448]-407
S.Y.B. Com. (SODL)
206B-II: BANKING AND FINANCE - I (II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Solve the following questions. **[6]**

A) Match the pairs.

	Group - A		Year
i)	NABARD -	a)	1968
ii)	Cooperative Societies Act -	b)	1964
iii)	IDBI -	c)	1991
iv)	Reserve Bank of Sweden -	d)	1982
v)	New Monetary Policy -	e)	1935
vi)	RBI -	f)	1904

B) Write answers to any three of the following questions. **[6]**

i) What are civil cooperative banks?

ii) What is cash reserve ratio?

iii) Write the two main methods of controlling the right to issue currency notes.

iv) Write two functions of Exim Bank.

Q2) Write answers to any five of the following questions. **[20]**

a) Explain the challenges faced by cooperative banking business in India.

b) Explain the characteristics of development banks.

c) Explain the disadvantages of unit banking system.

d) Explain the functions of Industrial Finance Corporation of India.

e) Explain the measures to improve the banking sector.

f) Explain Basel Criteria-II.

Q3) Write notes on any three of the following. **[18]**

a) Rural Development Banks providing long-term loans.

b) Role of Development Banks in the Indian economy.

c) Wholesale Banks.

d) Digital Banking Channels.

e) Functions of Export-Import Bank of India.

Q4) Write answers to any two of the following questions. **[20]**

a) What is Cooperative? Explain the principles of Cooperative in detail.

b) Explain the recommendations of M. Narasimham Committee of 1998-II in detail.

c) What is Credit Control? Explain the methods of Credit Control in detail.

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD11107

[6448]-407

S.Y.B. Com. (SODL)

206B-II: BANKING AND FINANCE - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील प्रश्न सोडवा. **[6]**

अ) जोड्या लावा.

	गट - अ		वर्ष
i)	नाबार्ड -	अ)	1968
ii)	सहकारी संस्था कायदा -	ब)	1964
iii)	आयडीबीआय -	क)	1991
iv)	रिझर्व बँक ऑफ स्वीडन -	ड)	1982
v)	नवीन आर्थिक धोरण -	इ)	1935
vi)	आरबीआय -	फ)	1904

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[6]**

i) नागरी सहकारी बँका म्हणजे काय?

ii) रोख राखीव निधी प्रमाण म्हणजे काय?

iii) चलनी नोटा काढण्याच्या अधिकारावर नियंत्रण ठेवण्याच्या प्रमुख दोन पद्धती कोणत्या ते लिहा.

iv) एक्झिम बँकेचे दोन कार्ये लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) भारतातील सहकारी बँक व्यवसायासमोरील आव्हाने स्पष्ट करा.

ब) विकास बँकांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) एकक बँकिंग पद्धतीचे तोटे स्पष्ट करा.

ड) भारतीय औद्योगिक वित्त महामंडळाची कार्ये स्पष्ट करा.

इ) बँकिंग क्षेत्रातील सुधारण्याचे उपाय स्पष्ट करा.

फ) बेसल निकष–II स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. **[18]**

अ) दीर्घ मुदतीचा कर्ज पुरवठा करणाऱ्या ग्रामीण विकास बँक.

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील विकास बँकांची भूमिका.

क) घाऊक बँका.

ड) डिजिटल बँकिंगची माध्यमे.

इ) भारतीय आयात निर्यात बँकेची कार्ये.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) सहकार म्हणजे काय? सहकाराची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) 1998 च्या एम्. नरसिंहम समितीच्या शिफारशी–II सविस्तर स्पष्ट करा.

क) पत नियंत्रण म्हणजे काय? पत नियंत्रणाच्या पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11002

[Total No. of Pages : 4

[6448]-408

S. Y. B.Com. - II (SODL)

206 E - II : COST AND WORKS ACCOUNTING - I (II)

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **A) Attempt any Six of the following :** **[6 × 1 = 6]**

i) Which of the following is not a component of labour cost?

a) Basic wages
b) Overtime wages
c) Bonus
d) Raw material cost

ii) Time wage system pays wages based on:

a) Number of units produced
b) Efficiency of worker
c) Time spent on the job
d) Quality of output

iii) Which of the following is an indirect labour cost?

a) Wages of machine operator
b) Wages of storekeeper
c) Wages of assembly line worker
d) Wages of quality inspector directly on the line

P.T.O.

iv) Payroll is mainly concerned with:

a) Inventory management

b) Recording employee attendance

c) Processing employee salaries and deductions

d) Product costing

v) Overtime wages are generally treated as:

a) Direct wages b) Indirect wages

c) Factory overheads d) None of the above

vi) Which of the following wage payment systems provides incentives for efficiency?

a) Time rate system b) Piece rate system

c) Minimum wage system d) Standard cost system

vii) What does the term 'fringe benefits' refer to in labour cost?

a) Penalties for low performance

b) Basic wages only

c) Extra benefits like PF, medical, and insurance

d) Overtime wages

B) Answer any Three of the following questions in short: [3 × 2 = 6]

i) What is Inventory Turnover Ratio?

ii) What is Time Keeping?

iii) What is Piece rate system?

iv) What is Juet in Time?

Q2) **Answer any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]**

a) Advantages of ERP systems?

b) What is the difference between CAM & CIMS?

c) Explain the objectives Job Evaluation.

d) Discuss the methods of labour turnover.

e) Calculate Bonus under Rowan Plan

Standard time = 50 hours

Wages rate per hours = 3

Actual time taken 42 Hours

f) From the following information, by the Personal department calculate the labour turnover Rate by applying:

i) Separation method.

ii) Replacement method

iii) Flux Method.

Number of the workers on the payroll:

At the beginning of the month	900
At the end of the month	1100

During the month 10 workers left, 40 persons were discharged and 150 workers were recruited, of these,25 workers are recruited in the vacancies of those leaving, while the rest were engaged for an expansion scheme.

Q3) **Attempt any three of the following questions: [3 × 6 = 18]**

a) Explain the objectives of time keeping.

b) Write the components of Payroll.

c) Write short note on the systems of coding.

d) Pratiksha Ltd supplies you the following data:

Direct material cost.	₹ 58,000
Direct wages.	₹ 24,000
Variable overheads - factory.	₹ 16,000
Administration and selling.	₹ 3,000
Fixed overhead - factory.	₹ 30,000
Administration and selling	₹ 9,000
Sales.	₹ 1,50,000

Prepare an income statement under Marginal costing.

Q4) **Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]**

a) Explain the documents of authorizing movements of materials.

b) Explain the Advantages and Disadvantages of Group bonus Scheme.

c) From the following transactions, prepare a store laser account using LIFO Method.

Jan,2024

1.	Opening stock.	400 units@ ₹. 10 each
4.	Purchased.	300 units@ ₹. 20 each
6.	Issued.	500 units
8.	Purchased.	700 units@ ₹. 22 each
9.	Issued.	400 units
13.	Issued	200 units
24.	Purchased.	400 units@ ₹. 25 each
28.	Issued	500 units.

❖❖❖

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5847

[Total No. of Pages : 4

[6448]-409
S.Y.B.Com. (SODL)
206-G-II : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - I (II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***

2) ***Figures to the right indicate full Marks.***

Q1) A) Fill in the Blanks. **[6×1=6]**

i) Individual entrepreneurship is characterized by the involvement of _____ in decision - making.

a) Partnership b) Group effort

c) Sole proprietorship d) Corporate structure

ii) Group entrepreneurship often operates through _______ which enhances collective effort.

a) Individual work b) Group effort

c) Sole proprietorship d) Personal initiative

iii) Self Help Groups primarily aims at promoting _______ among members.

a) Individual profit b) Mutual aid

c) Government schemes d) Corporate expansion

iv) The success of service ventures largely depends on customer _____.

a) Product design b) Marketing strategy

c) Customer satisfaction d) Supply chain

v) Ratan Tata was associated with the company _____ .

a) Reliance Industries b) Tata Group

c) Aditya Birla Group d) Infosys

vi) The COVID-19 pandemic has posed significant challenges for _____ development.

a) Supply chain and demand b) Climate change

c) Technological innovation d) Government policies

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

i) What is the significance of individual entrepreneurship?

ii) Mention two advantages of group entrepreneurship.

iii) Define Self Help Group (SHG)

iv) List two success factors for service industry ventures.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain the scope of Self-Help Groups.

b) Describe the role of service sector in the national economy.

c) Differentiate between service industry and manufacturing industry.

d) Mention two opportunities for service industry in rural areas.

e) Discuss the impact of globalization on Indian entrepreneurship.

f) Briefly explain the influence of cross-cultural aspects on entrepreneurship.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Evolution and nature of Self-Help Groups (SHGs).

b) Success factors in service industry management.

c) Challenges faced by entrepreneurs in the international context.

d) Role of Radhakishan Damani in Indian retail sector.

e) Effect of the COVID-19 pandemic on entrepreneurship development.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Discuss the significance and advantages of group entrepreneurship over individual entrepreneurship, with suitable illustrations.

b) Explain the measures taken to overcome the challenges posed by globalization and the COVID-19 pandemic on entrepreneurship development in India.

c) Analyze the role of service ventures in rural and urban areas, including opportunities and management factors.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

PD5847

[6448]-409

S.Y.B.Com. (SODL)

206-G-II : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. **[6×1=6]**

i) वैयक्तिक उद्योजकतेचे वैशिष्ट्य म्हणजे निर्णय प्रक्रियेत .... चा सहभाग.

अ) भागीदारी ब) गट प्रयत्न

क) एकल मालकी ड) कॉर्पोरेट रचना

ii) गट उद्योजकता बहुतेकदा .... द्वारे चालते ज्यामुळे सामूहिक प्रयत्न वाढतात.

अ) वैयक्तिक काम ब) गट प्रयत्न

क) एकल मालकी ड) वैयक्तिक पुढाकार

iii) बचत गटांचे मुख्य उद्दिष्ट सदस्यांमध्ये .... ला प्रोत्साहन देणे आहे.

अ) वैयक्तिक नफा ब) परस्पर मदत

क) सरकारी योजना ड) कॉर्पोरेट विस्तार

iv) सेवा उपक्रमांचे यश मुख्यत्वे ग्राहक .... वर अवलंबून असते.

अ) उत्पादन डिझाइन ब) मार्केटिंग स्ट्रॅटेजी

क) ग्राहकांचे समाधान ड) पुरवठा साखळी

v) रतन टाटा हे .... या कंपनीशी संबंधित होते.

अ) रिलायन्स इंडस्ट्रीज ब) टाटा ग्रुप

क) आदित्य बिर्ला ग्रुप ड) इन्फोसिस

vi) कोविड-19 साथीच्या आजाराने .... विकासासमोर महत्त्वपूर्ण आव्हाने उभी केली आहेत.

अ) पुरवठा साखळी आणि मागणी ब) हवामान बदल

क) तांत्रिक नवोपक्रम ड) सरकारी धोरणे

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[3×2=6]**

i) वैयक्तिक उद्योजकतेचे महत्त्व काय आहे?

ii) गट उद्योजकतेचे दोन फायदे सांगा.

iii) बचत गट (SHG) परिभाषित करा.

iv) सेवा उद्योगातील उपक्रमांच्या यशाचे दोन घटक लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[5×4=20]**

अ) बचत गटांची व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेत सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.

क) सेवा उद्योग आणि उत्पादन उद्योग यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

ड) ग्रामीण भागात सेवा उद्योगासाठी उपलब्ध दोन संधींचा उल्लेख करा.

इ) जागतिकीकरणाचा भारतीय उद्योजकतेवर होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा.

फ) उद्योजकतेवर आंतरसांस्कृतिक पैलूंचा प्रभाव थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांवर टिपा लिहा. **[3×6=18]**

अ) बचत गटांची उत्क्रांती आणि स्वरूप.

ब) सेवा उद्योग व्यवस्थापनातील यशाचे घटक.

क) आंतरराष्ट्रीय संदर्भात उद्योजकांसमोरील आव्हाने.

ड) भारतीय रिटेल क्षेत्रात राधाकिशन दमानी यांची भूमिका.

इ) कोविड-19 साथीच्या आजाराचा उद्योजकता विकासावर होणारा परिणाम.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) वैयक्तिक उद्योजकतेपेक्षा गट उद्योजकतेचे महत्त्व आणि फायदे योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

ब) जागतिकीकरण आणि कोविड- 19 साथीच्या आजारामुळे भारतातील उद्योजकता विकासासमोरील आव्हानांवर मात करण्यासाठी घेतलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

क) ग्रामीण आणि शहरी भागातील सेवा उपक्रमांच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा, ज्यामध्ये संधी आणि व्यवस्थापन घटकांचा समावेश आहे.

✻ ✻ ✻

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11108

[Total No. of Pages : 4

[6448]-410

S.Y.B .Com. (SODL)

206K - II : INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM-I(II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates :

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks: **[6×1=6]**

i) Push factor in tourism is _______

a) Facilities

b) Prestige

c) Services

ii) Eco Tourism relates to _____

a) Economic System

b) Nature

c) E-Commerce

iii) ______is the most important economic benefit of tourism.

a) Increase in employment

b) Increase in Production

c) Foreign Exchange

iv) ______is the ratio of FDI in the accommodation sector in India.

a) 49%

b) 51%

c) 100%

v) The term 'Gastronomy' refers to an aspect of _____

a) Space Tourism

b) Medical Tourism

c) Cultural Tourism

vi) ______is a secondary component of tourism.

a) Hawkers

b) Catering

c) Tour Operator

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

a) State any two Approaches to Study of Tourism.

b) What is Heritage Tourism?

c) State two Negative Impact of Globalization on Tourism.

d) What is International Tourism?

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain the different types of Tourism.

b) State the Health Tourism in detail.

c) Explain the objectives of Agro Tourism.

d) Explain the Importance of Family Tourism.

e) Explain the Challenges before Indian Tourism Sector.

f) Write a note on 'Sea Tourism'.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Nature of Tourism

b) Religious Tourism

c) Economic Impact of Tourism

d) Inter-regional Tourism

e) Business Tourism

Q4) Attempt any two of the following. **[2×10=20]**

a) Explain the Role and Functions of the Ministry of Tourism.

b) Explain in detail the Socio-cultural Impact of Tourism.

c) Explain in detail the measures adopted by Government for Development of Tourism in India.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

PD11108

[6448]-410
S.Y.B .Com. (SODL)
206K - II : INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM-I(II)
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* अ) रिकाम्या जागा भरा. [6×1=6]

i) पर्यटनात पुश फॅक्टर .... आहे.

अ) सुविधा

ब) प्रतिष्ठा

क) सेवा

ii) इको टुरिझम .... शी संबंधित आहे.

अ) आर्थिक व्यवस्था

ब) निसर्ग

क) ई–कॉमर्स

iii) पर्यटनाचा सर्वात महत्वाचा आर्थिक फायदा .... आहे.

अ) रोजगारात वाढ

ब) उत्पादनात वाढ

क) परकीय चलन

iv) भारतातील निवास क्षेत्रामध्ये थेट परकीय गुंतवणूकीचे प्रमाण .... आहे.

अ) 49%

ब) 51%

क) 100%

v) 'गॅस्ट्रोनॉमी' हा शब्द एका .... पैलूला संदर्भित करतो.

अ) अंतराळ पर्यटन

ब) वैद्यकीय पर्यटन

क) सांस्कृतिक पर्यटन

vi) .... हा पर्यटनाचा दुय्यम घटक आहे.

अ) फेरीवाले

ब) खानपान

क) टूर ऑपरेटर

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. [3×2=6]

i) पर्यटन अभ्यासाचे कोणतेही दोन दृष्टिकोन सांगा.

ii) वारसा पर्यटन म्हणजे काय?

iii) जागतिकीकरणाचे पर्यटनावर होणारे दोन नकारात्मक परिणाम सांगा.

iv) आंतरराष्ट्रीय पर्यटन म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5×4=20]

अ) पर्यटनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

ब) 'आरोग्य पर्यटन' तपशीलवार सांगा.

क) कृषी पर्यटनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

ड) कौटुंबिक पर्यटनाचे महत्व स्पष्ट करा.

इ) भारतीय पर्यटन क्षेत्रापुढील आव्हाने स्पष्ट करा.

फ) 'सागरी पर्यटन' यावर टिप लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. [3×6=18]

अ) पर्यटनाचे स्वरूप

ब) धार्मिक पर्यटन

क) पर्यटनाचा आर्थिक परिणाम

ड) आंतर-प्रादेशिक पर्यटन

इ) व्यावसायिक पर्यटन

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [2×10=20]

अ) पर्यटन मंत्रालयाची भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.

ब) पर्यटनाचा सामाजिक-सांस्कृतिक परिणाम सविस्तर स्पष्ट करा.

क) भारतातील पर्यटनासाठी विकासासाठी सरकारने स्विकारलेले उपाय सविस्तर स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD11114

[Total No. of Pages : 4

[6448]-411
S.Y.B.Com. (SODL)
AECC-II: ENVIRONMENTAL STUDIES - II
(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following fill in the blanks. **[6]**

i) The environment protection Act came into the force on _______.

a) 1980 b) 1986

c) 1990 d) 1996

ii) Montreal protocal is related to ________.

a) Ozone layer b) Water pollution

c) Chemical d) None of the above

iii) The substances that causes pollution are called _______.

a) Green housegases b) Pollutants

c) Polination d) Fertilizers

iv) Smoke from the vehicles is a major sources of _______ pollution.

a) Air b) Water

c) Noise d) None of the above

v) Chipko movement was related to _______.

a) Animals b) Trees

c) Birds d) None of the above

vi) Which of these days is celebrated in the form of World Environment Day all around the world.

a) 5th July b) 10th June

c) 20th October d) 5th June

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[6]**

i) What is Air Pollution?

ii) Define climate.

iii) Write the meaning of acid rain.

iv) Write the meaning of Global warming.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[20]**

a) Mention any two effects of water pollution.

b) Explain climate change.

c) What are the features of Air (Prevention and Control Pollution) Act?

d) Causes of Soil Pollution.

e) Mention any four negative consequences of global warming.

f) Describe the human population growth and its impact on the environment.

Q3) Write note on any three of the following. **[18]**

a) Describe briefly chipko movement in India.

b) Explain Human-Wildlife Conflicts.

c) Write note on control measures of Urban waste.

d) Describe the causes and effects of noise pollution.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[20]**

a) Discuss the tribal population rights in Indian context.

b) State the mitigation efforts required after an earthquake.

c) Describe the meaning, causes and measures of global warming.

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD11114

[6448]-411

S.Y.B.Com. (SODL)

AECC-II: ENVIRONMENTAL STUDIES - II

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 2 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) खालीलपैकी रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा. **[6]**

i) पर्यावरण संरक्षण कायदा .... साली अंमलात आला.

अ) 1980 ब) 1986

क) 1990 ड) 1996

ii) मॉन्ट्रियल प्रोटोकॉल .... गोष्टींशी संबंधित आहे.

अ) ओझोन थर ब) पाणी प्रदूषण

क) केमिकल ड) यापैकी नाही

iii) प्रदूषण निर्माण करणाऱ्या पदार्थांना .... म्हणतात.

अ) हरितगृह वायू ब) प्रदूषके

क) परागण ड) खते

iv) वाहनांमधून निघणारा धूर हा .... प्रदूषणाचा मुख्य स्त्रोत आहे.

अ) हवा ब) पाणी

क) ध्वनी ड) यापैकी नाही

v) चिपको आंदोलन .... गोष्टींशी संबंधित आहे.

अ) प्राणी ब) वृक्ष

क) पक्षी ड) यापैकी नाही

vi) जगभरात जागतिक पर्यावरण दिनाच्या स्वरूपात .... हा दिवस साजरा केला जातो.

अ) 5 जुलै ब) 10 जून

क) 20 ऑक्टोंबर ड) 5 जून

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[6]**

i) वायू प्रदूषण म्हणजे काय?

ii) हवामानाची व्याख्या लिहा.

iii) आम्ल पर्जन्य म्हणजे काय?

iv) जागतिक तापमानवाढीचा अर्थ लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) जलप्रदूषणाचे कोणतेही दोन परिणाम सांगा.

ब) हवामान बदल स्पष्ट करा.

क) हवा प्रदूषण आणि नियंत्रण कायद्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ड) मृदा प्रदूषणाची कारणे लिहा.

इ) जागतिक तापमानवाढीचे कोणतेही चार नकारात्मक परिणाम सांगा.

फ) मानवी लोकसंख्या वाढ आणि त्याचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीपा लिहा. **[18]**

अ) भारतातील चिपको चळवळीचे वर्णन करा.

ब) मानव-वन्यजीव संघर्ष स्पष्ट करा.

क) शहरी कचरा नियंत्रण उपायांवर टीप लिहा.

ड) ध्वनी प्रदूषणाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) भारतातील आदिवासी लोकसंख्येच्या हक्कांची चर्चा करा.

ब) भूकंपानंतर आवश्यक असलेल्या उपाययोजनांची चर्चा करा.

क) जागतिक तापमानवाढीचा अर्थ, कारणे आणि उपायांचे वर्णन करा.

ⓘⓘⓘⓘ